

Pilotní projekt otevřených výzkumných dat v Horizontu 2020

Co nabízí OpenAIRE?

Informace pro vědce, projektové
koordinátory a manažery výzkumu

Český překlad Open Research Data Pilot
in Horizon 2020, červenec 2015

Co je Pilotní projekt otevřených výzkumných dat?

Otevřená data je možné volně užívat, opětovně používat a distribuovat.

Cílem pilotní projektu je otevřít data generovaná vybranými projekty Horizontu 2020, pečlivě je monitorovat a výsledky využít při formování budoucí politiky Evropské komise. Pokud je váš projekt součástí pilotního projektu, musíte:

- vytvořit (a udržovat aktuální) plán managementu dat (data management plan, DMP);
- ukládat data do vědeckého datového repozitáře;
- zajistit třetím stranám volný přístup k uloženým datům a umožnit jejich bezplatné vytěžování, využívání, reprodukování a šíření;
- upřesnit nástroje pro použití surových dat za účelem validace vědeckých výsledků (nebo poskytnout nástroje jako takové).

Pilotní projekt se vztahuje za 1) na data (a metadata) potřebná k validaci výsledků prezentovaných v publikacích a za 2) na ostatní data (a metadata), která jsou navíc specifikována v DMP.

Výhody:

Budete součástí nové éry **otevřené vědy**, která zavádí **transparentnost**, **efektivitu** a **rychlost** do všech oblastí vědeckých metod a postupů.

Oslovíte více lidí, zvýšíte **dopad** své práce.

Vyhnete se duplikování svého úsilí a **uchováte** data svým následovníkům.

Zjednodušíte si závěrečné vykazování díky stále aktuálnímu DMP.

OpenAIRE

Máte projekt v Horizontu 2020?

Ověřte si v grantové smlouvě, zda se neúčastníte pilotního projektu.

Účastníte se pilotního projektu?

Pokud váš projekt patří do jedné z následujících oblastí Horizontu 2020, je automaticky zařazen do pilotního projektu:

- Budoucí a vznikající technologie
- Výzkumné infrastruktury – výzva e-infrastruktury
- Vedoucí postavení v základních a průmyslových technologiích – Informační a komunikační technologie
- Společenské výzvy: „Zajištěná, čistá a účinná energie“ – výzva Smart Cities and Communities
- Společenské výzvy: „Opatření v oblasti klimatu, životní prostředí, účinné využívání zdrojů a surovin“

– s výjimkou surovin

- Společenské výzvy: „Evropa v měnícím se světě – inkluzivní, inovativní a reflexivní společnost“
- Věda se společností a pro společnost

Chcete se zapojit? Pilotního projektu se mohou zúčastnit také projekty z ostatních oblastí.

Nechcete se zapojit? Projekty mohou kdykoliv odstoupit od pilotního projektu. V průvodci EK otevřeným přístupem (viz dále) najdete seznam přípustných důvodů pro vystoupení z pilotu.

Co nabízí OpenAIRE?

OpenAIRE nabízí řadu zdrojů, FAQ, webináře a podpůrné stránky. OpenAIRE zastupují ve všech zemích EU tzv. National Open Access Desks, pro ČR je to Ústřední knihovna VŠB-TU Ostrava. NOADs můžete kontaktovat prostřednictvím helpdesku na

www.openaire.eu

Pokud nemáte žádné vhodné místo k ukládání vašich dat, můžete použít repozitář OpenAIRE - Zenodo.

Co je plán managementu dat (DMP)?

DMP definuje, jak se bude nakládat se získanými nebo generovanými daty během a po skončení projektu. Měl by popisovat:

Datový soubor: Jaký druh dat bude projekt sbírat nebo generovat a pro koho mohou být data později užitečná?

Standardy a metadata: O jaká data se jedná? Kdo je vytvořil a proč? V jaké formě jsou dostupná? Metadata tvořená podle standardů dané disciplíny vysvětlují, jak mohou být data nalezena a jak jim rozumět.

Sdílení dat: DMP by měl patřičně zdůvodnit, pokud výsledná data nemají být sdílena.

Archivace a uchování: Použitelnost dat závisí nejen na způsobu jejich uložení a zálohování, ale také použití kvalitního softwaru.

DMP není neměnný dokument, jeho obsah se vyvíjí, zpřesňuje a dotváří v průběhu řešení projektu. První verze DMP má být vytvořena a odevzdána během prvních 6 měsíců projektu a dále by měl být DMP aktualizován v průběhu a při finální kontrole projektu podle toho, jaký typ dat projekt vygeneroval a jaký byl způsob jejich užití.

Jak nastavit plán managementu dat?

Šablonu DMP najdete v nástroji DMPonline, vytvořeném organizací Digital Curation Centre (DCC). Přihlaste se do DMPonline na:

<https://dmponline.dcc.ac.uk/>

a podívejte se na tutoriál, jak nástroj používat. Ujistěte se, že jste vybrali ze seznamu poskytovatelů Evropskou komisi (Horizont 2020) a projděte si dodatečné pokyny DCC. Vytvořený DMP si můžete kdykoliv uložit, sdílet a exportovat v různých formátech.

Co copyright a licence?

Skutečně otevřenému zpřístupnění dat pomáhá jejich jasné (explicitní) licencování. Více informací naleznete na:

<http://opendefinition.org/guide/data/>

<http://opendefinition.org/licenses/>

http://bit.ly/CC_DataLicenses

Kam uložit data po skončení projektu?

Datový repozitář je digitální archiv určený ke sběru a zobrazování datových setů a jejich metadat. Mnoho datových repozitářů obsahuje také publikace a umožňují tak propojení publikací a souvisejících datových sad. Přehled repozitářů naleznete na Re3data, www.re3data.org.

Pokud neexistuje žádný vhodný oborový ani institucionální repozitář, vědci mohou využít repozitář Zenodo www.zenodo.org, který spravuje OpenAIRE.

Při psaní první verze DMP je doporučeno vybrat důvěryhodné datové archivy, které nabídnou vhodné datové formáty a metadatové standardy a také podporu při nakládání s citlivými daty a licencováním.

Užitečné odkazy

EC's Guide on Open Access to Scientific Publications and Research Data in H2020:
<http://bit.ly/H2020OAGuideEN>

EC's Guidelines on Data Management in Horizon 2020:
<http://bit.ly/H2020ODGuideEN>

EC's Agenda on Open Science:
<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/open-science>

Nástroj DMPonline:
<https://dmponline.dcc.ac.uk/>

O projektu OpenAIRE

Infrastrukturu OpenAIRE financuje Evropská komise na podporu své politiky a pravidel otevřeného přístupu.

Další informace a kontaktní údaje naleznete na:

www.openaire.eu